

Aquest migdia, al carrer de Sant Quirze, he vist una cosa molt maca: un vailet normal i corrent -bambes, xandal "de marca", cartera a l'esquena- que llegia el **TBO**, tot caminant amb un somriure net i sà als llavis.

Segons els erudits, el **TBO** es va fundar el març del 1917. Entre els trets més remarcables de la seva primera època hi ha el de que, cap el 1920, va introduir, per primera vegada al nostre país, el globus de diàleg o bafarada -**balloon**, **bocadillo** o **fumetti**- en versionar en castellà una sèrie nord-americana de Mc. Manus, la qual cosa significà una autèntica revolució, atesa la resistència europea a assimilar aquell element o recurs tan típic del còmic.

Més tard fou la plataforma de llançament de dibuixants meravellosos i d'humoristes excepcionals: Ayné, Marian Benejam, Blanco, Cabrero Arnal, Valentí Castanys, Josep Coll, Josep Escobar, Joan Martínez "Tinez", Méndez Álvarez, Salvador Mestres, Artur Moreno, Muntañola, Nadal, Ricard Opisso, Sabatés, Serra Massana, Soriano Izquierdo, Manel Urda..., autòctons tots plegats, que, al llarg dels primers seixanta-sis anys de vida de la publicació -va deixar de sortir el 1983- divertiren generacions senceres i crearen molts personatges, veritables paradigmes del món del còmic, com era el professor **Franz de Copenhague**, en **Melitón Pérez**, l'**Eustaquio Morcillón** i el negret **Babalí**, **Josechu**, el basc, i per, damunt de tots, la popularíssima família **Ulises**.

El **TBO** va arribar a treure tirades de mig milió d'exemplars, abans de plegar, com ja hem dit, el 1983, essent-ne editor i director n'Albert Viña i Tous, que tingué cura de que la desaparició -temporal- de la revista fos amb tota la dignitat i la discreció que mereixia.

De 5 cts a 50 duros per Calbius

Qüestions legals, i l'interval de la guerra, fan que, si hom vol ser exacte, aquests primers seixanta-sis anys de la història del **TBO** s'hagin de dividir en tres èpoques: La quarta s'encetarà, l'abril del 1986, de la mà de l'editorial Complot i de l'editorial Bruguera, amb Joan Navarro com a director de la revista.

Malgrat la indubtable experiència de la segona de les editorials esmentades, aquesta tornada del **TBO** no acabarà de funcionar: se l'hi redissenya la capçalera donant-li un **look** modern, dur, tot emprant un "pal sec" groc sobre fons negre, i, encara que també hi surtin **remakes** de Benejam i de Coll, el primer número el fan autors de les línies més "de moda"; "clara" -del tipus de les revistes **Cairo** o **Complot**- i "xunga" -**Makoki** o **El Víbora**- que, encara que d'una solvència indiscutible -Binet, Cleet Boris, Cifré, Gallardo, Nax, Micharmut, Molina, Perejoan, Ramón de España, Roger i Sento entre d'altres- són gent d'una temàtica i d'un llenguatge no precisament innocents, la qual cosa fa que el producte no satisfés a cap mena de públic, car els infants no hi entenien gran cosa -i alguna de les poques que entenien, llevat, naturalment, dels **remakes**, més valdria que no l'hagués-sin entès- i els puritans el refusaven per "atrevit", mentre els sectors més "liberals" no hi acabaven de veure el suc ni la picardia que estaven acostumats a trovar a qualsevol de les altres revistes

esmentades. Menys disseny i més seny, que diria el nostre Pere Quart...

I el **TBO** torna a desaparèixer, mentre la Reial Acadèmia Espanyola admet la derivació genèrica del seu títol cap a la munió de revistes infantils que empren el llenguatge del còmic: els popularment dits "tebeos" i, en sectors del Principat, "patufets", per l'històric **Patufet**.

Però ara ha tornat a sortir, aquest cop sota la direcció d'una gran expert, Víctor Mora, i editat per Ediciones B, del grup Zeta, amb un estol de firmes de "primera divisió" que recupera els "històrics" del **TBO** clàssic, incorpora grans humoristes com Vázquez i Perich, ninotaires dels **daylis** dels Estats Units, que ens porten personatges tan divertits com l'enyorada **Betty Boop**, l'eterna família de nous rics, dibuixada per Geo Mc. Manus, i l'inefable **Woody Allen**, i s'obre a valors actuals i futurs, com ara el rigorós Petillon i la femenina Purita Campos, dins d'una línia eclèctica, neta i sana: "per a totes les edats". Un producte, en fi, pel qual cal felicitar autors i editors que, entre d'altres molts encerts, tanmateix han tingut el d'haver respectat el **logo** del **TBO** tradicional.

Fa gràcia comprovar com, seguint els augments del cost de la vida, el preu facial del **TBO** ha anat pujant des dels humils cinc cèntims de l'any 17 fins les duescentes-cinquanta pessetes de l'actualitat. Val a dir, però, que el nombre de pàgines també ha passat de les vuit del primer número a les cinquanta-dues del que l'infant del carrer de Sant Quirze duu a les mans.

I és que el **TBO**, durant els seus setanta-un anys de vida, ha estat i és això, precisament, vida: vida, cultura i progrés.